

Dosarul nr. 2ra-1396/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ojoga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă către Constantin Cojocari împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Iacob Miron, Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 19 noiembrie 2019 Constantin Cojocari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Iacob Miron cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin hotărârea din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău, a fost obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ, prin care să-i transmită în locațiune încăperea cu destinație nelocativă cu numărul de inventariere 2, cu suprafața de 17,2 m. p. din xxxx.

A menționat că, la data intrării în vigoare a hotărârii și devenirii acesteia irevocabile, 10 iulie 2010, Curtea de Apel Chișinău a expedit-o și a înregistrat-o pentru executare în cancelaria Primăriei municipiului Chișinău, iar ulterior, hotărârea a fost expedită pentru cunoștință și executare Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale din str. Columna, 106, mun. Chișinău.

A susținut că, conform deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 4/11 din 26 septembrie 2003 a fost aprobat Regulamentul de gestionare a clădirilor, construcțiilor și încăperilor cu altă destinație decât cea locativă - proprietatea

municipală, iar în pct. 3.2 a fost indicat că, Departamentul (sau Direcția generală în cazul dat), în termen de o lună, perfectează proiectul de decizie și îl prezintă la ședința Consiliului municipal Chișinău. Acest Regulament este în vigoare până la momentul dat.

A afirmat că, de fapt, anterior pregătirii proiectului de decizie, Direcția generală urmează să-i înainteze o listă de acte necesare pentru perfectarea proiectului de decizie, ceea ce nu s-a făcut până în prezent.

A relevat că, în legătură cu faptul că, Direcția generală, care este competentă în acest sens, nu a întreprins nici o măsură de a executa documentul executoriu, la 08 aprilie 2011, prin cerere, a solicitat executorului judecătoresc Iacob Miron să primească spre executare silită documentul executoriu emis în baza hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău, care a rămas definitivă și irevocabilă prin neatacare.

A notat că, prin încheierea executorului judecătoresc Iacob Miron din 08 aprilie 2011 a fost intentată procedura de executare a documentului executoriu menționat.

A specificat că, în baza mai multor demersuri și încheieri, timp de 5 ani, executorul judecătoresc a solicitat debitorului Consiliul municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău informație privind măsurile întreprinse întru executarea documentului executoriu din 24 iunie 2010 emis de Curtea de Apel Chișinău privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să emită actul administrativ, prin care să-i transmită în locațiune încăperea cu destinație nelocativă cu numărul de inventariere 2, cu suprafața de 17,2 m. p. din str. xxxx, care nu s-au soldat cu nici un rezultat.

A declarat că, în final, debitorul, reprezentând o instituție publică de stat, nu a întreprins timp de 08 ani și 10 luni nici o măsură întru executarea documentului executoriu menționat.

Astfel, a constatat că, în pofida faptului că, executorul judecătoresc a întreprins mai multe măsuri întru executarea documentului executoriu, acesta până la momentul dat a rămas neexecutat.

A comunicat că, prin hotărârea din 03 iunie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către el împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Iacob Miron și Consiliul municipal Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău și repararea prejudiciului moral. A fost constatată încălcarea dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii enunțate și a fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul său suma de 48000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

A relatat că, prin decizia din 09 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea primei instanțe, iar prin decizia din 11 mai 2016 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către reprezentantul Constantin Cachița în interesele Ministerului Justiției, a fost casată parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost încasată din bugetul de stat

prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său suma de 48000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe au fost menținute.

A menționat că, prin urmare, perioada de neexecutare a documentului executoriu, pentru care se solicită repararea prejudiciului moral, este 03 iunie 2015-până în prezent (2019).

A susținut că, până la momentul depunerii prezentei cereri nu a fost prezentată vreo probă, care ar confirma că, autoritatea publică locală a întreprins cel puțin o acțiune pentru a executa documentul executoriu, ignorând cu rea-credință executarea hotărârii judecătorești irevocabile.

A afirmat că, hotărârea din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău nu se execută din luna iunie 2015, adică o perioadă de 04 ani, astfel, prejudiciul moral constituie 45600 de lei (04 ani x 600 de euro = 2400 de euro, echivalentul a aproximativ 45600 de lei).

A solicitat constatarea încălcării dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău și încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 45000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de către Constantin Cojocari, a fost constatată încălcarea dreptului lui Constantin Cojocari la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău și a fost încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Constantin Cojocari suma de 45000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău.

La 09 martie 2020 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a reținut că, conform certificatului eliberat de executorul judecătoresc Iacob Miron din 22 octombrie 2019, în pofida măsurilor întreprinse, debitorul nu s-a conformat prevederilor legale și nu a fost executat documentul executoriu, fapt confirmat prin procesele-verbale din 28 iunie 2013 și 24 decembrie 2013, astfel, tergiversând executarea pentru care statului pot fi aduse prejudicii. Totodată, fiind stabilite de repetate ori executarea documentului executoriu, fiind solicitat și de a fi comunicate circumstanțele ce au dus la tergiversarea procesului de executare, s-a comunicat că, în baza demersului înaintat, materialelor prezentate și hotărârii Curții de Apel Chișinău, Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău a perfectat proiectul deciziei privind darea în locațiune a încăperii litigioase, care după coordonările corespunzătoare va fi înaintat spre examinare consiliilor consultative ale Consiliului municipal Chișinău, însă până în prezent nu s-a înaintat proiectul, documentul executoriu până în prezent nefiind executat. Prin urmare, în urma măsurilor întreprinse nu este posibil de executat documentul executoriu (f. d. 7).

În același timp, instanța de apel a mai reținut că, prin hotărârea din 03 iunie 2015 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău a fost constatată încălcarea dreptului lui Constantin Cojocari prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale la executarea în termen a hotărârii judecătorești irevocabile și a fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Constantin Cojocari suma de 48000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. Respectiv, prin hotărârea enunțată s-a constatat că, autoritățile Republicii Moldova nu au întreprins măsuri, care ar garanta executarea hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău și asigurarea restabilirii și protecției eficiente a drepturilor participanților la proces în favoarea cărora a fost emisă hotărârea, în acest fel, a avut loc violarea dreptului acestora la un proces echitabil, precum și violarea dreptului de proprietate al acestora.

Corespunzător, în circumstanțele expuse, instanța de apel a considerat ca întemeiată concluzia primei instanțe, care a conchis că, în cauza dată este cert stabilit că, autoritățile responsabile de executarea hotărârii judecătorești n-au întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării documentului executoriu, iar ca urmare, intimatul-reclamant nu a putut beneficia de succesul obținut în urma hotărârii menționate, fapt ce incontestabil denotă că, hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecută o perioadă considerabilă de timp.

La caz, instanța de apel a conchis că, neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile nu poate fi imputată intimatului-reclamant, iar în speță, miza pentru creditorul Constantin Cojocari este evidentă, fiind bazată pe o legitimă speranță, or, acesta urmărește exercitarea dreptului său.

În consecință, instanța de apel a reținut ca întemeiată concluzia primei instanțe, care, reieșind din perioada neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, din 2015 până la 17 februarie 2020, care s-a constatat a fi una continuă, ținând cont de caracterul obligației de executare, comportamentul autorității însărcinate cu obligația executării, precum și de miza (interesul) pentru creditor, a admis ca întemeiată pretenția intimatului-reclamant și a constatat încălcarea dreptului acestuia la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău.

Totodată, reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța procesului pentru intimat-reclamant, instanța de apel a considerat că, prima instanță în mod just a stabilit că, suma de 45000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, este suficientă pentru acoperirea prejudiciului, cauzat prin neexecutarea hotărârii din 24 iunie 2010 a Curții de Apel Chișinău și este una proporțională cu sumele acordate de instanțele naționale, cât și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pe cazuri similare.

La 27 iulie 2021 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar probele.

A menționat că, instanțele judecătorești au ignorat prevederile Codului de executare și ale Legii nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, care reglementează expres că, executarea începe de la cererea creditorului. Prin urmare, orice acțiune a executorului judecătoresc în vederea executării documentului executoriu necesită cererea creditorului. Respectiv, în baza principiului disponibilității prevăzut de art. 4 din Codul de executare, creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amâna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit.

A susținut că, nu se poate de vorbit despre neîntreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea executării documentului executoriu în condițiile în care nemijlocit creditorul-intimatul nu a dat dovadă de maximă diligență și voință întru executarea documentului în beneficiul său (neprezentarea pe o perioadă îndelungată în biroul executorului judecătoresc pentru a coordona mersul procedurii de executare, nu a solicitat de la autoritatea responsabilă careva informație privind mersul procedurii de executare, nu a înaintat propuneri, etc.), doar pasiv a așteptat executarea.

A evidențiat că, executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile intimatului și în acest sens nu îi poate fi imputată tergiversarea executării.

A afirmat că, intimatul a invocat că, executorul judecătoresc era obligat să întreprindă măsuri pentru executarea documentului executoriu, însă toate măsurile operative de executare sunt precedate nemijlocit de întreprinderea unor măsuri și din partea creditorului-intimat.

A subliniat că, rolul creditorului-intimat în cadrul procedurii de executare nu se rezumă numai de a înainta documentul executoriu spre executare silită și de a solicita urgentarea executării, dar, conform art. 44 alin. (5) din Codul de executare, mai este și în a acorda executorului judecătoresc sprijin efectiv pentru aducerea în îndeplinire a executării silit, punându-i la dispoziție și mijloacele necesare în acest scop.

A declarat că, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești a întreprins toate măsurile care puteau a fi în mod rațional întreprinse pentru executarea documentului executoriu.

A relevat că, prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciu moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege. Este important ca instanța să motiveze circumstanțele cauzei care justifică acordarea unei reparații, aceasta să nu fie teoretică și iluzorie.

A notat că, instanța de apel, în ceea ce privește pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și nu a luat în considerare circumstanțele de drept invocate de către Ministerul Justiției și, anume, art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

A invocat că, făcând o apreciere prin cumul a criteriilor în dependență de care

se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a cauzei, totuși în cazul în care completul de judecată consideră necesitatea acordării în speță a prejudiciului moral, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

Prin notificarea din 18 august 2021 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului și a intervenienților accesorii copia recursului, înștiințându-i despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 153), însă ultimii nu și-au valorificat acest drept și nu au depus referință.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei contestate la 28 iunie 2021 (f. d. 140).

Astfel, recursul declarat la 27 iulie 2021 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale

omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic